

Lidt om vores danske tosædede skolefly, Polyt III

Kilde: Hovedsageligt PFG (Polyteknisk Flyvegruppe) 60 års jubilæumsskrift 2003

Konstruktionen af Polyt III blev påbegyndt i 1951. Man havde på det tidspunkt erkendt, at skoling på tosædede fly var det mest sikre og rationelle. Det blev forsøgt at få licens til at bygge en Castel C.25 S, men projektet måtte opgives på grund af manglende godkendte tegninger.

I stedet gik konstruktionsafdelingen med Helge Petersen (HP) som primus motor i gang med et nyt PFG – projekt. Et tosædet skolefly med spændvidde på 14,8 m, glidetæl 16 og min. synk 1.20 m/sek.

Det skete med støtte fra Tuborg Fond og Laurits Andersens Fond. Nu traf det sig så heldigt, at Flyvevåbnet også stod og manglede et tosædet skolefly. I Værløse havde man midler og værkstedsfaciliteter til at bygge fly i træ og stålør, så der blev truffet aftale om, at Flyvevåbnet skulle bygge en prototype.

Den blev betegnet Polyt III A og prøvefløjet i juli 1954 med PFG – medlemmet P.H. Nielsen ved pinden.

Prøveflyvningen medførte bl.a. at højde- og krængeror blev gjort større for at opnå tilfredsstillende rorvirkning. I øvrigt var vinger og haleplan af træ, medens krop, finne, sideror og højderor var af stålør. Højderoret var specielt derved, at dets bjælke også optog haleplanets bøjningskræfter. Som særligt raffinement var hovedhjulet indrettet, så det kunne gøres svingbart. Det betød at man lettere kunne manøvrere flyet på plads i hangaren. Arrangementet blev dog senere opgivet.

Polyt III A Z-931 (senere OY-XFA). 1954.

I de følgende 13 år fløj Polyt'en i Værløse med militær registrering 93-931 og senere Z-931. Den deltog i DM 1955 med B. J. Elle og Hans Borreby. Det blev til en samlet placering som nr. 5, der var 10 deltagere.

Den blev også benyttet af Signe Skaftø Møller sammen med en anden kvindelig pilot, til at sætte kvindelig danmarkrekord i fri distance og målflyvning på 86 km. fra Værløse til Korsør i 1957.

I juni 1966 blev det besluttet, at Flyvevåbnets svæveflyvning af økonomiske grunde skulle ophøre ved udgangen af 1966. Flyvevåbnet så dog positiv på svæveflyvning på flyvestationerne, bare det ikke kostede penge. Der blev da truffet aftale om at flyve- og jordmateriel kunne fordeles og udlånes til de nydannede civile klubber på flyvestationerne: Værløse, Aalborg, Karup og Skrydstrup. Ved denne fordeling overgik Polyt III A fra FSN Værløse til FSN Aalborg Svæveflyveklub, hvor den blev indregistreret som OY-XFA.

I 1971 blev det nødvendigt at udelukke svæveflyvning fra Aalborg Lufthavn. FSN Aalborgs Svæveflyveklub måtte finde nyt domicil på Aars flyveplads.

I 1983 erkendte man at Polyt'ens tid var omme, så den gik på pension i en alder af 29 år med:

- 15.553 starter.
- 1.647 timer.

Den sidste flyvning fandt sted den 29.10.1983 med Gert Frikke ved pinden. Turen gik i flyslæb efter en KZ-7 tilbage til Aalborg.

Her blev den ophængt under hangartaget på Garnisonsmuseet.

Polyt III B

Bygningen af PFG's egen Polyt, betegnet III B (Registrering OY-XAG) gik i gang i 1954, efter at der var foretaget nogle konstruktive ændringer på grundlag af erfaringer med Polyt III A.

Træarbejdet udførtes af S.B. Jensen og PFG medlemmer, svejsningen af kroppen blev udført af Hans Jacobsen, en svejser fra Flyvevåbnet. Arbejdet skred ret langsomt frem på grund af pengemangel, men takket være hjælp fra Thomas B. Thriges Fond var Polyt III B, OY-XAG, klar til prøveflyvning i maj 1960. Den fandt sted i Værløse og P.H. Nielsen var også pilot ved denne premiere.

I de følgende år gjorde Polyt'en god fyldest ved skoling af elever frem til første soloflyvning. Denne foregik på Grunau Baby, da man endnu ikke vovede at risikere et tosædet fly ved et så risikabelt foretagende som en elevs solodebut!

Polyt III B blev ofte kritiseret for dets udseende. Særlig var det den voldsomme store Hood der var skæmmende. Til trods for dens lidt forhistoriske udseende og Clark Y- vingeprofil, havde den utrolige gode evner til at holde højde over andre svæveflyvere i termikken.

Polyt III C (Registrering OY-XAG)

Også i PFG erkendte man, at Polyt III B nok trængte til en ansigtsløftning. Derfor gik man i 1964 – 65 i gang med at modernisere flyet, som samtidig "forfremmedes" til Polyt III C, stadig med samme registrering.

Kroppen blev forkortet og fik ny finne og sideror af moderne tilsnit.

Vingerne blev forlænget, bundkoblingen flyttet bagud, der kom hjulbremse og større gummiklodser over meden.

Endelig fik den ny hood og nyt næseparti af mere strømlinet udformning.

Per Weishaupt, der i sin tid anmeldte versionen III C i Flyv, gav den gode ord med på vejen. Han roste instruktørens gode udsyn fremad fra bagsædet og de eminente egenskaber i svag termik.

Stall lige ud betegnede han som uskyldige som med en Grunau Baby, men spin fandt han ret voldsomt. Det sidste blev desværre demonstreret på dens sidste flyvning, som fandt sted den 2. juli 1967 i Kaldred flyveplads ved Kalundborg.

Efter wirebrud i lav højde spandt den i jorden under forsøg på at nå tilbage til startstedet med totalhavari og kvæstelser af eleven til følge.

I alt opnåede Polyt III B/C, OY-XAG (i sit 7 år korte liv):

- 3.779 starter og
- 541 timer

Polyt III A kom til DaSK.

Som nævnt tidligere blev Polyt III A, OY-XFA ophængt under hangartaget på Garnisonsmuseet i Aalborg. Herfra blev den i 2015, af DaSK medlemmer, med stor besvær firet ned mellem udstillede militærfly og kørt til Arnborg.

En total overhaling blev i årene herefter foretaget på DaSK's værksted i Arnborg.

Frugterne af det enormt store arbejde kulminerede Påskedag den 12/4 2020, med tilfredsstillende prøveflyvning.

DaSK formanden og værkstedslederen Johannes Lyng foretog prøveflyvningen og Johannes kommenterede efter flyvningen:

"Polyt'en kan samles uden værktøj / Ingen splitter m.m. / Flyver harmonisk / Gode luftbremses / Nem at handle på jorden / Et godt skolefly."

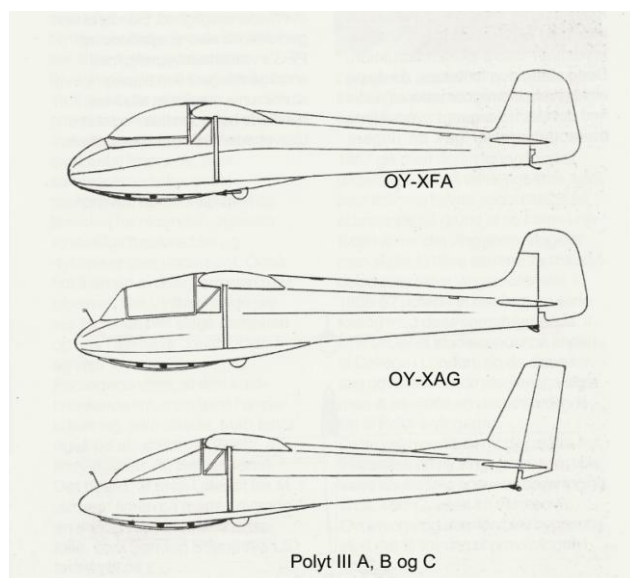

Foto: Henrik Vang Hansen

Vagn Toft i gang med lærredsbeklædning, juni 2017. Den ubeklædte krop ses til højre.

Prøveflyvning: Arnborg den 12. April 2020 med Johannes Lyng ved pinden.

Photo: Dieter Betz